

Omgaan met jeugd in (risico)vechtsportfederaties

In november werd op de Nederlandse televisie een reportage uitgezonden over risicovechtsporten met als titel “Kickboksen: knock out op je tiende”. Naar aanleiding van deze reportage leek het zinvol om de jeugd in risicovechtsporten onder de loep te nemen, alsook een diepere blik te werpen op de generieke richtlijnen voor het omgaan met jeugd. ■ ELS DOM en INEKE DAELMAN

Risicovechtsporten worden alsmaar populairder. Waar deze populariteit vandaan komt, valt moeilijk te zeggen en vergt specifiek onderzoek. Wel kunnen we verwijzen naar enkele verhalen die de laatste tijd in de media gebracht werden over maatschappelijk kwetsbare jongeren die dankzij het beoefenen van een (risico)vechtsport hun plaats (terug)vinden in de maatschappij. Een voorbeeld van zo'n persoonlijk verhaal is dat van karateka Nicky. Op 8 oktober vertelde Nicky in het Eén-programma “Iedereen beroemd” over zijn moeilijke jeugd en hoe karate hem weer op het juiste spoor heeft geholpen. Ook de succesverhalen van wedstrijd-boksers lijken erg aantrekkelijk. Risicovechtsporten betekenen voor de sportbeoefenaars een ideale uitlaatklep, een manier om stoom af te blazen, persoonlijke successen te behalen, persoonlijke doelen na te streven of een manier om intensief te sporten.

Maar behalve met deze positieve aspecten worden risicovechtsporten echter vaak geassocieerd met een negatief imago, een slecht georganiseerde structuur en een gebrek aan opgeleide trainers.

De oprichting van het Risicovechtsportplatform Vlaanderen vloeide onder andere voort uit de vaststelling dat de sector kampt met een hoofdzakelijk negatief imago en uit de bezorgdheid over de medische risico's bij de sportbeoefenaars. Het platform heeft dan ook als taak om samen met de sector deze problemen aan te pakken en toe te werken naar een positiever verhaal over risicovechtsport. De generieke richtlijnen vormen hierin een belangrijke leidraad.

De generieke richtlijnen geven extra aandacht aan min 16-jarigen

De expertencommissie risicovechtsporten nam de bezorgdheden in verband met de kwetsbare situatie van jongeren onder de 16 jaar bij het beoefenen van risicovechtsport mee in de gene-

rieke richtlijnen die in 2009 werden voorgelegd aan de Vlaamse Sportraad. De generieke richtlijnen verduidelijken de voorwaarden waaraan alle (risicovechtsport)federaties en -verenigingen zouden moeten voldoen om een medisch en ethisch verantwoorde sportbeoefening te garanderen. Deze richtlijnen gelden voor iedereen, dus ook voor de jonge sportbeoefenaars. Jongeren zijn nu eenmaal geen kleine volwassenen. Ze moeten op een aangepaste wijze benaderd worden. De generieke richtlijnen suggereren specifiek beschermende maatregelen voor min 16-jarigen. Deze maatregelen gaan enerzijds over de bescherming van hun fysieke integriteit en anderzijds over de bescherming van hun psychische integriteit.

Fysieke integriteit:

- de kampduur en kampintensiteit moeten aangepast zijn aan leeftijd, geslacht en technische vaardigheden van de kampers
- bepaalde technieken zijn verboden: technieken met een hoog risico voor blijvende letsels, wurgingen en klemmen
- lichaamsdelen die gevoelig zijn voor blijvende letsels moeten beschermd worden door adequate beschermstukken
- het wedstrijdreglement moet voorzien zijn in een adequaat en duidelijk herkenbaar teken voor opgave

Het gezond verstand gebruiken en luisteren naar de meningen van gespecialiseerde artsen hieromtrent, bevestigt alvast het vermoeden dat het krijgen van veelvuldige slagen op het hoofd, geen gezonde impuls kan zijn voor kinderen. De hersenen zijn immers nog in volle groei, en de kans op blijvende schade is in dit geval reëel.

Psychische integriteit:

- de organisator moet zorgen voor een jeugdriendelijke omgeving die sportiviteit en fair play aanmoedigt
- het wedstrijdreglement moet voorzien in de bestraffing van de kamper in geval van onethisch gedrag door de begeleiding van de kamper

Verder dienen trainers en coaches van jongeren onder de 16 een specifieke begeleidingsopleiding te volgen. De opleidingen van de Vlaamse Trainersschool bieden hier een belangrijke houvast.

Jeugdreglementen in de risicovecht-sportfederaties

Het is nu aan de risicovechtsector om, met ondersteuning van het Risicovechtplatform, aan de slag te gaan met deze generieke richtlijnen. De generieke richtlijnen geven aan op welke vlakken aanpassingen nodig zijn, maar ze verduidelijken nog niet op welke manier dit gerealiseerd moet worden. Een aantal richtlijnen zouden deel kunnen uitmaken van de wedstrijdreglementen en huishoudelijke reglementen, maar andere richtlijnen, zoals het creëren van een jeugdriendelijke omgeving, moet men dan weer specifiek benaderen.

Per sporttak en per specifieke discipline zou er een afzonderlijk jeugdreglement moeten bestaan. Hierin kan dan opgenomen worden welke aanpassingen noodzakelijk zijn bij jeugd. Over welk materiaal en welke technieken het hier zou moeten gaan, dient in grote mate bepaald te worden op basis van verder onderzoek.

Het Risicovechtplatform: een hulpmiddel voor de risicovecht-sportfederaties

Het Risicovechtplatform tracht binnen haar takenpakket de risicovecht-sportfederaties ondersteuning te bieden in het opmaken van specifieke jeugdreglementen. Het platform gaat hierbij op zoek naar onderbouwde adviezen van gespecialiseerde artsen en experts. Het is immers noodzakelijk dat organisaties en federaties werk maken van het beperken van de risico's. Ze moeten daarbij op een verantwoorde manier durven handelen en bepaalde aspecten, zoals bv. de minimumleeftijd voor deelname aan wedstrijden of de manier waarop jonge kinderen aan een bepaalde vorm van wedstrijd kunnen deelnemen, in vraag durven te stellen.

Het bepalen van gepaste minimumleeftijden en een kritische blik over het omgaan met wedstrijden voor kinderen alsook specifieke aanpassingen voor min 16-jarigen, zoals in de generieke richtlijnen gesuggereerd, moeten de federaties helpen om de risico's bij de kinderen en de jeugd te beperken en op die manier bij te dragen tot een gezonde persoonlijke ontwikkeling alsook een algemeen medisch en ethisch verantwoord (risicovecht)sportbeleid. ■

Wil je meer weten?

Heb je als federatie vragen over vechtsport of risicovecht-sport voor jeugd of over de organisatie van risicovecht-sport in het algemeen? Neem dan zeker contact op met het Risicovechtplatform Vlaanderen via info@vechtsportplatform.be.